



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I STOCKHOLM**  
Allmänna avdelningen  
Enhet 12

**DOM**  
2013-02-13  
Meddelad i  
Stockholm

Mål nr  
27081-13

<b>KONKURRENSVERKET</b>	
2014 -02- 13	
Awd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

**SÖKANDE**

ISS Facility Services AB, 556410-3280

Ombud: Patrik Frank  
c/o ISS Facility Services AB  
Box 47635  
117 94 Stockholm

**MOTPART**

Sundbybergs stad  
172 92 Sundbyberg

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avslår ISS Facility Services AB:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 445549

**Postadress**  
115 76 Stockholm

**Besöksadress**  
Tegeluddsvägen 1

**Telefon**  
08-561 680 00

**E-post:**  
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

**Telefax**  
08-561 680 01

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
08:00-16:30

**YRKANDEN M.M.**

Sundbybergs stad (staden), genomför en upphandling av städ på de kommunala förskolorna och skolorna i staden (dnr 13/7). Upphandlingen genomförs enligt bestämmelserna för öppet förfarande i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Enligt tilldelningsbeslut den 31 oktober 2013 har staden beslutat anta en annan leverantör än ISS Facility Services AB:s (ISS) anbud. Anbudet antogs efter lottning.

ISS ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska rättas. Till stöd för talan anförs bl.a. följande. Staden har på ett felaktigt och icke transparent sätt utvärderat ISS anbud i upphandlingen. Staden har inte redovisat hur utvärderingen av referenser gått till och att referensen verkligen eftersökts av staden vilket gör att upphandlingen genomsyras av godtycke och otydlighet. Detta har medfört att ISS tilldelats en lägre poäng i upphandlingen än man skulle och därför inte fått möjlighet att tilldelas kontrakt. Stadens agerande har således medfört att ISS lidit skada. Upphandlingen uppfyller således inte kraven enligt LOU och de unionsrättsliga principerna.

**Staden** bestrider bifall till ISS:s ansökan om överprövning och anför sammanfattningsvis följande. Förfrågningsunderlaget beskriver upphandlingen i den utsträckning som krävs för att alla rimligt upplysta och normalt aktsamma anbudsgivare ska kunna bilda sig en rimlig uppfattning om vad som krävs för att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Kravet på transparens är därför uppfyllt. Även underlag och utvärderingsmetoder som inte är optimalt utformade enligt fast rättspraxis måste godtas, så länge de grundläggande principerna inte har åsidosats. Staden har försökt nå en av ISS angivna referenser vid minst fyra tillfällen, vilket stöds av tjänsteanteckningar från den handläggare (extern konsult) som höll i ut-

värderingen. Då man inte nådde referenten hanterades det på sätt som anges i förfrågningsunderlaget.

ISS som fått tillfälle att yttra sig över vad staden anfört vidhåller sin talan och anför i huvudsak följande. Staden har inte utvärderat ISS anbud på ett korrekt sätt. ISS har kontrollerat givna kontaktuppgifter som var korrekta. ISS anser inte att staden bevisat att några telefonsamtal verkligen ringts. Det förfarande som staden valt skapar möjligheter att utan insyn särbehandla leverantörer.

### SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

#### *Utgångspunkter för prövningen*

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Rätten kan då endast besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

*Utredningen i målet*

I förfrågningsunderlagets punkt 1.5.4., *Referenser*, anges bl.a. följande.

[...]

Entreprenören ska lämna två referenter på arbetsledare varav ett ska vara från förskola, skola. Referensuppdragen ska vara inom de 3 senaste åren. Namn, uppdrag, telefonnummer, e-post samt när uppdragen startade och hur länge det har pågått.

[...]

Anbudsgivare ska ha vidtalat referenter före anbudslämnandet om att referenten kan komma att kontaktas av den som prövar anbudet. Det är därför viktigt att anbudsgivaren i förväg säkerställer att kontaktuppgifter till referenser är riktiga och att referenterna accepterar att lämna efterfrågade uppgifter om anbudsgivaren. Om ingen referens efter uppringning alt. e-post inte svarar efter 3 gånger, erhåller anbudslämnaren enbart referensbetyget godkänt som svar från denna referent.

Vidare lämnas även en beskrivning av vilka frågor som kommer att ställas.

*Förvaltningsrättens bedömning*

Frågan som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om kommunens krav gällande referenser i punkt 1.5.4. är förenligt med principerna om lika-behandling, proportionalitet och transparens enligt LOU.

Förvaltningsrätten finner att det i målet är utrett *att* ISS angav två referenter i sitt anbud, *att* staden endast fick kontakt med en av dessa och *att* staden betygsatte den andra referenten som "godkänd" eftersom denna referent enligt vad staden uppgett inte svarade när man försökte få kontakt per telefon.

Förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, dvs. att det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas. Detta följer också av kraven på likabehandling, förutsebarhet och transparens. De skiftande för-

Allmänna avdelningen

hållandena som förekommer i det ekonomiska livet gör emellertid att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50).

Förvaltningsrättens bedömning är att kravet avseende referenstagning är tillräckligt klart och tydligt formulerat. Kravet står vidare inte i strid med likabehandlingsprincipen eftersom samma villkor gäller för samtliga anbudsgivare. Det kan heller inte anses som oförutsebart eller oproportionerligt. ISS har inte visat att kommunen har handlat i strid med LOU. Det finns därför inte skäl för ingripande enligt LOU, varför ansökan ska avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Madeleine Benndorf

Rådman

Peter Collert har föredragit målet.



# SVERIGES DOMSTOLAR

## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

**Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

**Skrivelsen med överklagande ska innehålla**

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.